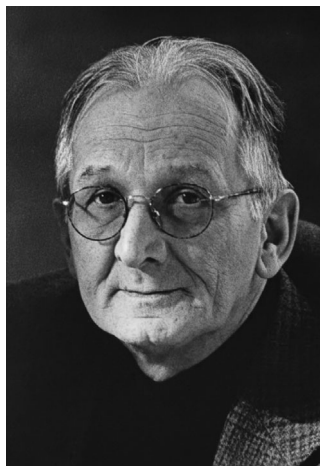

Lengyel Béla

(1940–2025)

Lengyel Béla többgenerációs vegyész család tagja, így ő is ezt a pályát választotta. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett diplomát, ezután a Veszprémi Vegyipari Egyetem Fizikai Kémiai Tanszékén kezdett dolgozni előbb Benedek Pál, majd Dévay

József mellett elektrokémiai és korróziós témákban.

A hatvanas évek eleje forradalmi időszaknak számít az elektrokémikusok számára, ekkor jelenik meg a ma már alapeszköznek számító potenciosztát, ekkor terjednek el az olyan klasszikus módszerek, mint a ciklikus voltammetria. Lengyel Béla később csatlakozott a tanszék munkatársaiból megalakult akadémiai kutatócsoporthoz, amely a hetvenes évek végén költözött Budapestre, az újonnan

alakult MTA Szervetlen Kémiai Kutatólaboratóriumba (SZKKL; később Anyag- és Környezatkémiai Intézet, AKI), amely a HUNREN TTK egyik elődintézete. Még Veszprémben védte meg kandidátusi értekezését, már Budapesten szerezte meg a kémiai tudomány doktora címet, ez utóbbiban a váltóáram elektrokémiai hatásaival foglalkozott. Az SZKKL-ben és az AKI-ban osztályvezetőként, később tudományos tanácsadóként, majd nyugdíjba vonulása után önkéntes munkatársként dolgozott, egészen az utolsó hónapokig.

Számos téma kutatását vezette vagy résztvevőként működött közre bennük, a korrózióvédelemtől a galvántechnikán keresztül a szennyvíztisztításig. Jelentős ipari megbízásokat is teljesített, amelyek közül kiemelkedik az Ikarus gyárral hosszan tartó együttműködés, ahol is Janászik Ferenc kollégájával együtt a bevonatrendszerek minősítését végezte – az ő pozitív szakvéleményük nélkül nem kerülhetett be festék a buszokba.

Lengyel Béla az Elektrokémiai Munkabizottság, a magyarországi összes korróziós egyesület, szervezet aktív tagja volt. Rendkívüli diplomáciai érzékkel rendelkezett, így gyakran kérték fel problémás védekek esetében bírálónak, bizottsági titkárnak vagy elnöknek. Mély tapasztalata, szakmai tudása, emberi bölcsessége, amire a legutóbbi időkig mindig számíthattunk, kimondhatatlanul fog hiányozni.

Mészáros Gábor

Inzelt György

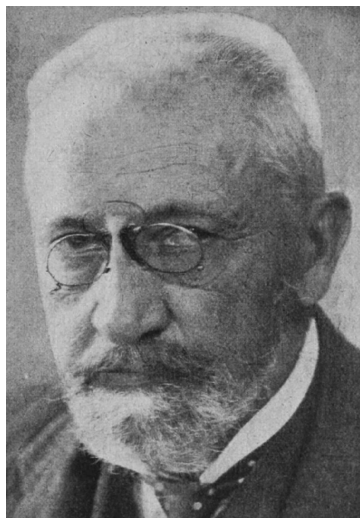
■ ELTE Fizikai Kémiai Tanszék

Egy kémikuscsaládra emlékezve

A három Lengyel Béla

Még friss a hír, hogy Lengyel Béla 2025. május 25-én elhunyt. Fájdalmas veszteség ez a mindenkinek, aki ismerte, de a magyar elektrokémikusoknak kiemelten is, mert a tudomány és az ipar a korrózió szakterületének kiemelkedő szakértőjét veszítette el. Sokan tudják, hogy a magyar tudomány már e néven a harmadik kémikus kiválóságát búcsúztatja.

Az első (legidősebb) Lengyel Béla (Körösladány, 1844. január

1. ábra. A legidősebb Lengyel Béla fényképe [1]

4. – Budapest, 1913. március 11.) (1. ábra) a Budapesti Királyi Tudományegyetem tanára, a bölcsészkar dékánja és rektora (1895–1896), a Magyar Tudományos Akadémia levelező (1876), majd rendes (1894) tagja. 1910 és 1913 között a Királyi Magyar Természettudományi Társulat elnöke, a Közegészségügyi Egyesület alapító, az Országos Gyógyszerészegylet tiszteletbeli tagja volt. 1896-ban miniszteri tanácsos címet kapott. Részletes életrajza több forrásból is megismerhető [1–6], ezek közül egykori tanítványa, a

Műegyetem későbbi neves professzora, Ilosvay Lajos emlékeztet [2] a legteljesebb.

Apja, Lengyel Kálmán (1814–1852) Körösladányban volt gazdasztiszt. Édesanyja, Schrott Ágnes Than Károly anyai nagynénje volt. 1849-ben, a szabadságharc bukása után Than hozzájuk menekült. Az 1700-as évek végén épült szülőházazon emléktáblát láthatunk, és Lengyel Béla tiszteletére utcát is elneveztek Körösladányban.

Lengyel Béla a pesti főreáliskola tanulója lett, Preysz Móric, későbbi akadémikus volt a kémiatanára. Felsőbb tanulmányait a Polytechnikumban kezdte, de annak befejezése előtt 1865-ben átiratkozott a Tudományegyetemre, amiben Than Károly segítette. Az 1866/67-es tanévben tanársegéd lett. Követve Than példáját állami ösztöndíjjal Heidelbergbe ment Bunsenhez, de Helmholtz, Kirchhoff, valamint Kopp előadásait is hallgatta. A kutatómunkát Bunsennél csinálta olyan sikerrel, hogy Bunsen felkérte tanársegédnek. 1870-ben benyújtotta doktori disszertációját, és sikeres szigorlata után bölcsészdoktorrá avatták. A történelem azonban – mint majd utódai életében is – közbeszólt. Kitért a franciánémet háború, külföldi állampolgárként el kellett hagynia az országot. Hazatérte után habilitált. Segédtanárrá nevezték ki Than mellé. A hallgatók (kémikus, gyógyszerész, orvos, tanár) létszáma egyre növekedett, ezért Lengyel Bélát 1872-ben egyetemi rendkívüli, majd 1877-ben rendes tanárrá nevezték ki. Heti 10 órában tartott összességében kb. 250 hallgatónak előadást és laboratóriumi gyakorlatot. A teremhiány is nagy gondot okozott, amely az új kémiai épület 1872-es megnyitásával sem oldódott